

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Organy
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Organ playing
Kierunek studiów	Muzykologia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Sztuki muzyczne
Język wykładowy	Język polski

Koordynator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. Jadwiga Kowalska

Forma zajęć	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
Warsztaty	15+15+15+15	III, IV, V, VI	2+2+2+2

Wymagania wstępne	Nauka gry na organach jest kontynuacją nauki gry na fortepianie realizowanej w I i II semestrze studiów licencjackich. Warunkiem niezbędnym do kontynuowania kształcenia w tym zakresie jest posiadanie przez studenta znajomości notacji muzycznej oraz zasad muzyki i terminologii muzycznej w stopniu niezbędnym do samodzielnej realizacji utworu organowego. Student powinien ponadto posiadać rozwinięty słuch muzyczny, poczucie rytmu i podstawową umiejętność operowania aparatem gry (w stopniu umożliwiającym wykonanie utworów organowych na klawiaturze manualowej).

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

Poznanie praktycznych aspektów wykonawczych literatury muzycznej różnych epok i własna realizacja utworów organowych (w stopniu dopasowanym do etapu zaawansowania). Kształcenie jest w sposób szczególny ukierunkowane na: wypracowanie lub udoskonalenie aparatu wykonawczego będącego kluczowym aspektem poprawnej i stylowej interpretacji utworu muzycznego, poznanie obowiązujących konwencji stosowanych w wykonawstwie muzyki różnych epok oraz nabycie umiejętności własnej realizacji owych konwencji (w aspekcie technicznym i interpretacyjnym). W toku kształcenia student poznaje ponadto budowę i możliwości brzmieniowe organów oraz specjalistyczne techniki operowania aparatem gry w celu uzyskania oczekiwanej jakości artystycznej dźwięku muzycznego. Istotnym elementem zajęć jest również poznanie terminologii i pojęć z zakresu gry organowej, omówienie zagadnień związanych z budową, funkcjonowaniem i rozwojem historycznym organów jako instrumentu muzycznego w zakresie niezbędnym do praktyki gry na tym instrumencie oraz poznanie różnych sposobów rejestracji organów w zależności od epoki i stylu określonego utworu. Realizacja efektów uczenia się dokonuje się poprzez pracę studenta pod kierunkiem wykładowcy nad zadanym repertuarem.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student rozróżnia i charakteryzuje na poziomie podstawowym style muzyczne w aspekcie praktycznym. Student różnicuje i charakteryzuje style w muzyce organowej w kontekście historycznym i społecznym.	K_W16
W_02	Zna i realizuje podstawowe zasady dotyczące różnych technik wykonawczych w zakresie gry na organach. Zna i opisuje zasady dotyczące różnych technik wykonawczych w zakresie gry na organach.	K_W17
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Poprawnie stosuje poznaną terminologię muzyczną i muzykologiczną przygotowując i wykonując utwór organowy.	K_U04
U_02	Czyta i interpretuje utwory organowe.	K_U05

U_03	Efektywnie organizuje własną pracę nad tekstem muzycznym. Samodzielnie poszukuje i zdobywa wiedzę muzyczną planując ją wykorzystać w dalszym rozwoju.	K_U09
U_04	Posiada pogłębione umiejętności warsztatowe w zakresie gry organowej, które umożliwiają realizację projektów artystycznych.	K_U13
U_05	Potrafi przygotować w aspekcie merytorycznym i praktycznym wydarzenia muzyczne, w szczególności koncerty instrumentalne i wokalnie-instrumentalne, widząc swoją rolę jako solista lub kameralista.	K_U14
U_06	W zakresie gry organowej odczytuje i interpretuje utwory reprezentujące różne style muzyczne. Wykorzystuje przy tym odpowiednie techniki wykonawcze.	K_U15
U_07	Student umiejętnie dobiera repertuar do potrzeb realizowanego projektu artystycznego.	K_U16
U_08	Wykorzystuje umiejętności warsztatowe w zakresie sztuk muzycznych (w szczególności gry organowej solowej i kameralnej) w sposób umożliwiający dalsze samodoskonalenie.	K_U17
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student wykazuje gotowość do obiektywnej i krytycznej oceny posiadanych wiedzy muzykologicznej i umiejętności praktycznych. Student zna zakres swojej wiedzy muzykologicznej i posiadanych umiejętności w grze na organach oraz rozumie potrzebę systematycznego poszerzania tej wiedzy i doskonalenia umiejętności.	K_K01
K_02	Posiada gotowość i zdolność do zaangażowania w różne formy życia muzycznego jako organista.	K_K03
K_03	Jest przygotowany do samodzielnego inicjowania i organizacji działalności indywidualnej lub zespołowej polegającej na upowszechnianiu muzyki. Wykazuje przy tym zdolność krytycznej samooceny. Student jest gotowy do inicjowania i organizowania działalności artystycznej w zakresie muzyki, wykorzystując wiedzę z muzykologii i wykonawstwa muzycznego. W sposób krytyczny ocenia jej rezultaty.	K_K04
K_04	Student efektywnie i twórczo wykorzystuje nabyte doświadczenie w celu jak najlepszej prezentacji publicznej.	K_K07

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Kształcenie polega na wyborze indywidualnego repertuaru organowego dla każdego studenta, nad którego realizacją będzie on pracował pod kierunkiem wykładowcy. Kształcenie jest ukierunkowane na praktyczną realizację autorskiej koncepcji artystycznej studenta w uwzględnieniu przyjętych konwencji i aktualnego stanu badań nad praktykami wykonawczymi właściwymi dla różnych epok i stylów muzycznych. Stopień trudności materiału jest uzależniony od posiadanych przez studenta predyspozycji do opanowania zadanego repertuaru. Treści programowe są następujące: zagadnienia z zakresu techniki gry na organach (praca nad aparatem gry na instrumencie, różnorodne rodzaje artykulacji, techniki gry na klawiaturze pedałowej), rozwój umiejętności czytania a vista, pogłębianie wyobraźni muzycznej i rozwijanie umiejętności samodzielnej pracy. W ramach realizacji założonych efektów uczenia się uwzględniane są również sposoby opanowywania stresu i tremy oraz umiejętności gry w różnych warunkach. Istotnym zagadnieniem jest zaznajomienie z elementami historii budownictwa organowego w zakresie niezbędnym do stylowego wykonawstwa muzyki różnych epok. Wiedza ta ma znaczenie dla właściwego doboru repertuaru do różnego typu instrumentów i opanowanie gry w określonych warunkach akustycznych. Repertuar, nad którym będzie pracował student na przestrzeni każdego semestru, jest uzgadniany z prowadzącym zajęcia na początku każdego semestru i wymaga jego akceptacji.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne	Metody weryfikacji	Sposoby dokumentacji
WIEDZA			
K_W01	Analiza dzieła muzycznego Praca pod kierunkiem Praca z tekstem	Obserwacja	Protokół
K_W02			
UMIEJĘTNOŚCI			
K_U01	Ćwiczenia praktyczne	Sprawdzenie umiejętności praktycznych / Prezentacja	Protokół
K_U02			
K_U03			
K_U04			
K_U05			
K_U06			
K_U07			
K_U08	Dyskusja	Obserwacja	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_K01	Dyskusja	Obserwacja	Protokół
K_K03			
K_K04			
K_K04	Metoda obserwacji uczestniczącej		

VI. Kryteria oceny, wagi...

Warunkiem niezbędnym do uzyskania oceny pozytywnej jest frekwencja na zajęciach mieszcząca się w limitach zapisanych w Regulaminie studiów KUL, regularne przygotowywanie się do zajęć, aktywny w nich udział (w zakresie przewidzianym formą zajęć) oraz realizowanie we wskazanych terminach i zgodnie z otrzymanymi zaleceniami zadań wyznaczonych przez prowadzącego. Formę zaliczenia końcowego (z odniesieniem do określonych efektów uczenia się) wskazano w punkcie V niniejszej karty (metody weryfikacji). Ocena końcowa wieńcząca kształcenie w semestrze III, IV i V jest średnią ważoną oceny uzyskanej na zaliczeniu kończącym dany semestr i wszystkich ocen cząstkowych uzyskanych przez studenta na zajęciach na przestrzeni danego semestru. W przypadku egzaminu kończącego kształcenie w semestrze VI ocenie podlega przygotowany i zaprezentowany przez studenta repertuar, którego minimalny czas trwania wynosi 20 minut. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu końcowego jest zaprezentowanie przez studenta repertuaru, którego minimalny czas trwania wynosi 10 minut. Czas trwania utworu liczony jest zgodnie z oryginalnymi wskazaniem tempa zapisanego w wydaniach nutowych uznanych wydawców lub według powszechnie przyjętych konwencji wykonawczych. Na egzaminie wieńczącym VI semestr student nie może wykonać utworu, który zaprezentował w semestrze III, IV i V. Nieobligatoryjną formą zwieńczenia dwuletniego cyklu kształcenia w zakresie gry na organach jest „recital dyplomowy”, na którym student może zaprezentować publicznie wybrane przez siebie utwory. Listę utworów zatwierdza prowadzący zajęcia.

Ocena bardzo dobra	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu bardzo dobrym. Student potrafi wykonać zadany program zgodnie z zasadami sztuki, w interesujący sposób przedstawiając własną koncepcję interpretacji dzieła muzycznego.
Ocena dobra	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu dobrym. Student potrafi wykonać zadany program zgodnie z zasadami sztuki, z drobnymi niedociągnięciami technicznymi i interpretacyjnymi.
Ocena dostateczna	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu dostatecznym. Student nie potrafi wykonać w całości zadanego programu, ma problemy techniczne i interpretacyjne.

Ocena niedostateczna	Niezrealizowanie założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się. Student nie potrafi wykonać zadanego programu. Braki w aparacie wykonawczym powodują, iż nie radzi sobie z problemami technicznymi i interpretacją dzieła muzycznego.

Główne kryteria mające wpływ na ocenę końcową (kryteria weryfikacji stopnia realizacji założonych efektów uczenia się): poprawność odczytania zapisu nutowego utworu, jego poprawna interpretacja pod względem technicznym i stylistycznym.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	15+15+15+15
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	45+45+45+45

Do realizacji założeń programowych przedmiotu w ramach pracy indywidualnej wskazane są następujące pomoce naukowe, które student powinien zorganizować we własnym zakresie: materiały nutowe, notatnik do zapisywania uwag prowadzącego, metronom (lub jego odpowiednik w postaci aplikacji na komputer lub smartfon). Uczelnia zapewnia sale ćwiczeniowe z organami oraz następujące pomoce naukowe: dostęp do biblioteki, fonoteki i wybranych internetowych platform naukowych z literaturą naukową, bezpłatny dostęp do Internetu na terenie kampusu (zgodnie z obowiązującymi na Uczelni procedurami), dostęp do sprzętu audio (odtwarzacz płyt CD – w wybranych salach).

VIII. Literatura

Literatura podstawowa Wydania nutowe
Bach, Johann Sebastian: Orgelwerke, t.1-9, Barenreiter, Kassel; Böhm, Georg: Sämtliche Orgelwerke, Edition Breitkopf NR. 8087; Bruhns, Nicholas: Sämtliche Orgelwerke, Edition Breitkopf NR. 6670; Buxtehude, Dietrich: Sämtliche Orgelwerke t.1-3, Breitkopf, Wiesbaden; Mendelssohn Bartholdy, Felix: Orgelkompositionen, ed.Peters, Lipsk 1979; Makowski- Surzyński: Szkoła na organy, Warszawa 1986; Chwedczuk Józef: Ćwiczenia organowe; Zeszyty organowe, z. I i II, opr. B. Rutkowski; Sweelinck, Johann Pieter: Ausgewählte Werke, T. I i II, Edition Peters; Vierne, Louis: 24 Pièces en style libre pour orgue ou harmonium op.31, Paris 1946; Z polskiej muzyki organowej XIX/XXw., red. F. Rączkowski i J. Gołos, Kraków 1981; Z polskiej muzyki organowej XVIw., red. J. Gołos, PWM 1988. Grzeszczak Krzysztof: Preludia chorałowe na organy tomy I - VI, Akolada 2020-2021. Andrzej Nikodemowicz, Suita Polska op. 60, red. E.Charlińska, Polihymnia 2020
Literatura uzupełniająca Wydania książkowe
Bukofzer, Manfred: Muzyka w epoce baroku, Warszawa 1970; Erdman, Jerzy: Polska muzyka organowa epoki romantycznej, Warszawa 1995; Ferfoglija Susi: Msza alternatim we włoskiej i francuskiej muzyce liturgicznej XVII wieku, Kraków 2011; Gołos, Jerzy: Polskie organy i muzyka organowa, Warszawa 1972; Gra a'vista jako nieodzowny element wykształcenia muzyka, Warszawa 2006; Organy i muzyka organowa I- XII, Gdańsk 1977-2003 (wybrane artykuły); Orłow, Tomasz: Problematyka wykonawstwa muzyki dawnej, Kraków 2013; Laukvik, Jon: Orgelschule zur historischen Aufführungspraxis t. I-II, Stuttgart 1996, 2000; Schweitzer, Albert: Jan Sebastian Bach, PWM 1987; Studia organologica, tom I-IV, Lublin 1994-2012 ; Szelest, Marcin: Przemiany stylistyczne we włoskiej muzyce organowej przełomu XVI i XVII stulecia, Kraków 2007; Szoka, Marta: Polska muzyka organowa w latach 1945-1985, Łódź 1993; Szymanowicz, Maria: Polska bibliografia organów, tom I-II -III, Lublin 2011-2018; Wesołowski, Franciszek: Basso continuo - teoria i praktyka, Łódź 2002; Zavorsky, Ernest: J. S. Bach, PWM 1983